

УДК 372.881.1

ЛЕПБУК І ЛЕПБУКІНГ – АЛЬТЕРНАТИВА ЦИФРОВИМ ЗАСОБАМ І ТЕХНОЛОГІЯМ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ?

Бігич О. Б.

Київський національний лінгвістичний університет

oksana.bihich@knlu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-7997-8487>

Дата надходження 20.09.2021; Дата прийняття до друку 20.11.2021

Анотація. В огляді досліджено лепбук і лепбукінг як сучасні засіб і технологію навчання іноземної мови. Проаналізовано досвід їх використання вчителями й викладачами іноземних мов на різних ступенях їх навчання. Акцентовано низку переваг лепбуку і лепбукінгу, а також їхні недоліки. Зроблено висновок про доцільність їх інтегрованого використання з іншими технологіями навчання іноземних мов.
Ключові слова: лепбук, лепбукінг, навчання іноземних мов, засіб навчання, технологія навчання.

Бигич О. Б. Киевский национальный лингвистический университет

Лэпбук и лепбукинг- альтернатива цифровым средствам и технологиям обучения иностранным языкам и культурам?

Аннотация. В обзоре проанализированы лэпбук и лэпбукинг как современные средство и технология обучения иностранному языку. Проанализирован опыт их использования учителями и преподавателями иностранных языков на разных ступенях их обучения. Акцентирован ряд преимуществ лэпбука и лепбукинга, а также их недостатки. Сделан вывод о целесообразности их интегрированного использования с другими технологиями обучения иностранным языкам.

Ключевые слова: лэпбук, лэпбукинг, обучение иностранному языку, средство обучения, технология обучения.

Bigych O. Kyiv National Linguistic University

Lapbook and lapbooking - the alternative of digital aids and technologies of teaching foreign languages and cultures?

Abstract. In this review lapbook and lapbooking are considered as modern aid and technology of teaching foreign language. The experience of using them by foreign language teachers and lecturers on different levels has been assessed. Some advantages and disadvantages of lapbook and lapbooking are emphasized. It has been concluded that they are relevant in integration with other technologies of teaching foreign languages.

Keywords: lapbook, lapbooking, teaching foreign language, teaching aid, teaching technology.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток цифрових технологій, зокрема в сфері іншомовної освіти в закладах загальної середньої й вищої освіти, спричинив появу інноваційних засобів і технологій навчання іноземних мов і культур школярів і студентів, активно використовуваних учителями й викладачами. Студентам Київського національного лінгвістичного університету – майбутнім учителям і викладачам іноземних мов, які навчаються на спеціальності 014 Середня освіта, в бакалавраті й магістратурі викладається низка фахових вибіркового дисциплін “Сучасні засоби навчання іноземних мов”, “Сучасні технології навчання іноземних мов і культур”, “Зорові опори для навчання іноземних мов і культур”. Саме їх студенти найчастіше обирають з переліку пропонованих на вибір навчальних дисциплін з курсу методики навчання іноземних мов. Як розробник їхнього змісту я відстежую появу сучасних засобів і технологій навчання іноземних мов і культур у закладах загальної середньої й вищої освіти задля оновлення змісту цих вибіркового дисциплін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Яким же було моє здивування, коли з-поміж сучасних засобів і технологій навчання іноземних мов і культур автори низки публікацій згадують лепбук і лепбукінг. Адже вони не передбачають застосування комп'ютера, інтерактивної дошки, програм з виходом в інтернет тощо, тобто програмно-апаратних засобів і пристроїв, які функціонують на основі обчислювальної техніки, засобів і системи інформаційного обміну, які забезпечують передавання знань. А перераховані Пабло Морено Хіменесом (MogenoJiménez, 2019) найчастіше використовувані в лепбукінзі кольоровий картон, ножиці, клей, мотузочки, канцелярські кнопки, кільця, степлер, скотч, конверти, стікери, крейда, маркерні ручки, наліпки тощо (Los másutilizadospuedensercartulinasdecolores, tijeras, pegamento, cuerdas, chinchetas, anillas, grapadora, velcro, sobres, post-its, ceras, rotuladores, cromos, pegatinasetc. – переклад мій О.Б.) уможливають віднесення лепбукінгу до конструювання, зокрема з паперу – характерного виду діяльності дітей дошкільного й учнів молодшого шкільного віку. М. М. Метьолкіна (2002) проілюструвала конструювання добіркою вправ з автентичних американських посібників з англійської мови, які (вправи) охоплюють усі мовні (фонетичний, лексичний, граматичний, графічний) аспекти й види (аудіювання, говоріння, читання) мовленнєвої діяльності за виключенням письма та його техніки.

Саме дошкільники й молодші школярі є суб'єктами навчання в бакалаврській випускній роботі Моніки Веймелкової (Vejmilková, 2018), яка досліджувала використання лепбуку в процесі навчання англійської мови.

Виступ Лін Мастеллотто в 2018 році на симпозиумі, присвяченому ранньому навчанню в мультилінгвальному й мультикультурному контекстах, також присвячено використанню лепбуків, зокрема в контексті предметно-мовного інтегрованого навчання, так званого CLIL (Mastellotto, 2018). Зокрема, в своєму виступі авторка презентувала навчальні посібники для учня “CLIL withlapbook (Science, Geography)” видавництва Erickson.

А. Г. Федулкіна (Федулкіна, 2021) також відносить лепбукінг до галузі предметно-мовного інтегрованого навчання, коли шкільні предмети викладаються іноземною мовою. Тобто остання є не метою навчання, а лише засобом вивчення іншого навчально-пізнавального матеріалу.

Цілком погоджуюсь з висновком цих дослідників щодо ефективності використання лепбуку як засобу навчання англійської й інших іноземних мов і навчальних предметів таких вікових категорій як дошкільники й молодші школярі, адже з-поміж інших переваг лепбукінгу акцентую передусім розвиток у дітей дрібної моторики.

Виклад основного матеріалу. Термін “лепбук” (lapbook), в дослівному перекладі з англійської мови “книга на колінах”, вперше з'явився у 2006 році в книзі Теммі Д'юбі, яка здійснює сімейне навчання. Лепбук є тематичною власноруч виготовленою інтерактивною текою з кишеньками, дверцятами, віконцями, рухомими деталями тощо.

Учителі іноземних мов (Нововселова, 2019; Шеменёва, 2019; Бочарова, 2020; Федулкіна 2021) діляться досвідом використання лепбуку на сторінках фахового електронного журналу. При цьому авторки витлумачують лепбукінг і лепбук по-різному: як інноваційну технологію навчання англійської мови (Шеменёва, 2019); як інтерактивну технологію навчання усного мовлення (Федулкіна 2021); як продукт проєктної діяльності школярів (Нововселова, 2019); як засіб досягнення результатів у навчанні іноземної мови (Бочарова, Волобуєва, 2020) тощо.

Остання функція лепбуку також акцентується в методичних вказівках щодо навчання іноземних мов, зокрема в початковій школі, в контексті концепції “Нова українська школа”. Так, лепбук “Моя книга досягнень” (“My Progress Book”) слугує засобом формувального оцінювання на уроках англійської мови в 1-2-ому класах (Методичні рекомендації...). Як альтернативний варіант мовного портфоліо школяра лепбук поступово укладається самим учнем у процесі навчання його англійської мови.

Не лишилися осторонь цього засобу навчання для молодших школярів і вітчизняні видавництва. Так, видавництво “Ранок” пропонує міні-лепбук “Learn English” (рис. 1), супроводжуючи його ілюстративним відео (режим доступу <https://www.ranok.com.ua/ru/info-nush-mini-lepbuk-vivchaemo-angliysku-lapbook-learn-english-26546.html>) й такою анотацією: “Це універсальний посібник, який об’єднав у собі плакат, книгу та роздавальний матеріал. Лепбук дає можливість педагогу проводити заняття з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини, а головне – перетворити дитину із слухача на активного учасника. Використовуючи лепбук під час занять, вчимо дітей планувати, домовлятися з однолітками, розподіляти обов’язки, самостійно шукати потрібну інформацію, пояснювати, приймати рішення та висловлювати власну думку...”

Рис. 1. Лепбук “Learn English” видавництва “Ранок”

Рис. 2. Розробка “Amazing World Around Us. Робота з лепбуком з англійської мови. 4-й клас” видавництва “Шкільний світ”

Видавництво “Шкільний світ” пропонує розробку “Amazing World Around Us. Робота з лепбуком з англійської мови. 4-й клас”, яка “містить рекомендації й технологічний опис використання лепбуку як ефективного методу роботи з формування основ екологічної культури в процесі вивчення англійської мови на різних етапах навчання. Тематичний лепбук має дослідницький і проєктний характер, може використовуватись для індивідуальної та групової роботи учнів».

Отже, неоднозначним тлумачення цих лепбуків: “універсальний посібник” чи “ефективний метод”, що не дивно, адже видавці лише репрезентують авторське бачення розробників цього засобу навчання іноземної мови молодших школярів. Водночас попри різну тематичну спрямованість та, відповідно, орієнтованість на різні цілі (практичні, освітні, виховні, розвивальні) цих лепбуків, спостерігається їхня спільна характеристика – урахування *індивідуальних* (виділено мною – О.Б.) особливостей школярів й *індивідуальний* (виділено мною – О.Б.) режим роботи молодшого школяра з лепбуком. Ця характеристика уможлиблює потенційний розгляд лепбуку як перспективного засобу реалізації такої технології навчання іноземних мов і культур у початковій школі як індивідуалізоване навчання.

Вітчизняна інтернет-книгарня Yakaboo пропонує низку тематичних лепбуків з англійської мови для молодших школярів (рис. 3): “My Family”, “My School”, “My Friends”, “My Food”, “Get dressed”, “Winter Holidays”, “My Pets”, “Happy Birthday”, “My Toys”, “We can Play”, “We love London”, що уможливило виокремлення такої спільної характеристики лепбуків як їхня тематичність, що акцентується всіма дослідниками цього засобу навчання іноземної мови.

Рис. 3. Лепбукиз англійської мови для молодших школярів
91

А. С. Бочарова і М. М. Волобуєва (Бочарова, Волобуєва, 2020) витлумачують лепбук як новий інтерактивний методичний засіб і водночас прийом підвищення пізнавальної й творчої активності школяра. На мою думку, така подвійна функція лепбукув навчанні іноземних мов уможливило розмежування двох термінів: лепбуку як засобу і лепбукінгу як технології його розроблення / укладання / використання тощо.

І. В. Нововсьолова (Нововселова, 2019) і Т. С. Дорошкевич (2020) однією з переваг лепбуку виокремлюють відсутність вікових обмежень в його використанні. На підтвердження цієї думки Г. В. Шеменёва (Шеменёва, 2019) і Т. В. Дорошкевич (2020) ілюструють використання лепбуку на уроках англійської мови в основній школі: в 5-му класі (тема “The Place We Live In”), у 7-му класі (теми “Great Britain: England: Royal London”; “American Presidents”; “Australia: Geographical Outlook”) і в 9-му класі (тема “Family relationships”).

Цю ж перевагу лепбуку акцентують Н. В. Гераскевич і Д. А. Біргулієва (Гераскевич, Біргулієва, 2019), які діляться досвідом використання технології лепбукінгу в системі професійної іноземної освіти студентів бакалаврату на заняттях з німецької мови задля формування німецькомовної компетентності в говорінні в контексті діяльнісного підходу. І. В. Одарюк і Ю. Ю. Котляренко (2020) витлумачують лепбукінг як перспективний метод проєктної діяльності в організації професійно орієнтованої взаємодії студентів технічного (заліничного) закладу вищої освіти, а лепбук – як засіб комплексного розвитку всіх видів німецькомовної мовленнєвої діяльності в академічній і професійній сферах спілкування.

Популярність лепбуку засвідчує й соціальний інтернет-сервіс Pinteres, фотохостінг, який розмістив 32 авторських піна на дошці “Lapbook for world language” (режим доступу <https://www.pinterest.com/delorestips/lapbook-for-world-language/>).

Отже, узагальню у вигляді таблиці (табл. 1) виокремлені згаданими вище дослідниками й джерелами тлумачення лепбуку й лепбукінгу.

Таблиця 1

Тлумачення лепбуку й лепбукінгу

Автор, рік	Іноземна мова	Лепбук як	Лепбукінг як
Шеменёва, 2019	Англійська мова		інноваційна технологія навчання
Нововселова, 2019		продукт проєктної діяльності школярів	
Гераскевич, Біргулієва, 2019	Німецька мова		технологія в системі професійної іноземної освіти в бакалавраті при формуванні компетентності в говорінні
Методичні рекомендації..., 2019		альтернативний варіант мовного портфоліо школяра	
Бочарова, Волобуєва, 2020	Англійська мова	засіб досягнення результатів у навчанні іноземної мови; новий інтерактивний методичний засіб; потужний довідковий інструмент для школяра	прийом підвищення пізнавальної й творчої активності школяра; особлива форма організації навчального матеріалу вчителем; основа спільної проєктної діяльності

Продовження табл. 1

Автор, рік	Іноземна мова	Лепбук як	Лепбукінг як
Одарюк і Котляренко (2020)	Німецька мова	засіб комплексного розвитку всіх видів німецькомовної мовленнєвої діяльності в академічній і професійній сферах спілкування	перспективний метод проєктної діяльності в організації професійно орієнтованої взаємодії студентів залічного закладу вищої освіти
Федулкіна 2021			інтерактивна технологія навчання усного мовлення
Видавництво “Ранок”	Англійська мова	універсальний посібник, що об’єднує плакат, книгу й роздавальний матеріал	
Видавництво “Шкільний світ”	Англійська мова	ефективний метод роботи	
Он-лайн книгарня “Yakaboo”	Англійська мова	книга; простір для творчості	

Наведені визначення лепбуку й лепбукінгу не суперечать одне одному, а лише свідчать про поліфункціональність лепбуку, а також різноманітність видів діяльності з ним школярів і/чи студентів. Поліфункціональність лепбуку поряд з його варіативністю також акцентує Т. С. Дорошкевич (2020).

Наразі виокремлюють такі типи лепбуків:

- енциклопедичні лепбуки (змістовно структуровані як енциклопедія);
- лепбуки за мотивами книг і/чи мультфільмів;
- тематичні лепбуки;
- лепбуки за шкільними предметами.

Складати лепбукможуть ігрові, святкові й автобіографічні тематичні теки (залежно від їхнього призначення) (Федулкіна, 2021).

Лепбуки виготовляються як індивідуально, так і в групах. У свою чергу, групове виготовлення лепбуку передбачає два варіанти: 1) вчитель розподіляє завдання між учнями, які разом укладають одну теку лепбуку; 2) вчитель проводить майстер-клас, і кожен учень за його допомогою укладає свій екземпляр теки. Ідеальним варіантом виготовлення тематичної теки є спільно укладена тека вчителем разом з учнями, які запам’ятовують інформацію в процесі створення лепбуку.

Поряд з перевагами лепбуку (потужний довідковий інструмент, спільна проєктна діяльність, диференціація завдань, інформативність, інтерактивність, наочність, “вихвалюлка”) А. Г. Федулкіна виокремлює й складності його використання в класі – трудомісткість (як у створенні шаблонів, так і самого лепбуку), а також погано розвинена в учнів дрібна моторика: “Ковзати пальцем по екрану смартфона вони вміють, а вирізати ножицями квадратик у них виходить гірше” (Федулкіна, 2021).

Підсумую переваги використання лепбукінгу й різноманітні характеристики лепбуку крізь призму їх потенційного застосування на уроці іноземної мови й під час інших організаційних форм навчання в закладі загальної середньої освіти. На мою думку, використання лепбуку й лепбукінгу в закладах вищої освіти є недоречним з огляду передусім на психологічні особливості студентського віку.

З-поміж інших форм діяльності на уроці англійської мови перевагами використання лепбукінгу є:

- організація школярами тематичної інформації, краще розуміння й запам'ятовування дидактичного матеріалу для учнів-візуалів й учнів-кінестетиків;
- можливість у зручний для учня час відкрити власноруч виготовлений лепбук і з радістю повторити навчальний матеріал;
- самостійне добирання учнем інформації та її організація слугує своєрідною підготовкою до написання в майбутньому рефератів і дослідницьких робіт;
- режим роботи учнів з лепбуком у міні-групах сприяє розвитку в них навичок співпраці (Бочарова, Волобуєва, 2020);
- використання лепбуку уможливує врахування вчителем іноземної мови різних освітніх потреб учнів.

Лепбукінг забезпечує можливість

- урахування індивідуальних особливостей школярів;
- різноманітність ігрових завдань;
- інтегрованість різних видів діяльності (мовленнєвої, пізнавальної, ігрової) учнів;
- структурування школярами складної інформації;
- урізноманітнення складної теми;
- навчання учнів простих способів запам'ятовування;
- компактне зберігання дидактичного матеріалу;
- варіативність виконання завдань (Бочарова, Волобуєва, 2020).

Інтерактивна тека використовується для організації класної і позакласної діяльності як учнів початкової й основної школи, так і старшокласників, уможливує варіювання ступеня складності вправ і завдань; допомагає школярам мисленнєво структурувати інформацію й засвоювати опрацьований матеріал; передбачає індивідуальну й групову форми організації діяльності учнів (Дорошкевич, 2020).

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, лепбук слугує додатковим засобом запам'ятовування й збереження інформації школярем, яскравою опорою, яка сприяє розвитку його уваги, зорової й емоційної пам'яті, засобом формування, розвитку й удосконалення складників іншомовної комунікативної компетентності учня. Водночас лепбукінг може інтегруватись з іншими технологіями навчання іноземних мов у закладі загальної середньої освіти, зокрема технологіями індивідуалізованого й диференційованого навчання, ігровою технологією тощо. Саме їхня інтеграція й складає предмет подальших наукових розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

- Бочарова, А. С., Волобуєва, М. Н. *Лепбук как средство достижения результата*. Взято із <http://iyazyki.prosv.ru/2020/06/http://www.osvitaua.com/shop/elessons/epog/epog-2020-019-004/lapbook-as-a-mean-of-achieving-results/#more-34913>
- Гераскевич, Н. В., Биргулієва, Д. А. *Использование технологии lapbook на занятиях по иностранному языку в системе высшего иноязычного образования*. Взято із http://dom-hors.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/spp/2019/4/pedagogics/geraskevich-birgulieva.pdf
- Дорошкевич, Т. С. *Метод “лэпбука” в практике преподавания английского языка*. Взято із <https://conf.grsu.by/alternant2020/doroshkevich-t-s-metod-lepbuka-v-praktike-prepodavaniya-anglijskogo-yazyka/>
- Методичні рекомендації щодо викладання іноземних мов у 2019-2020 навчальному році*. Взято із <https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-inozemnyh-mov-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi/>
- Метьолкіна, М. М. (2002). Конструювання з паперу в навчально-виховному процесі з англійської мови в І класі. *Рідна школа, 8-9*, 38-40.

- Міні-лепбук “Learn English”. Взято из <https://www.ranok.com.ua/ru/info-nush-mini-lepbuk-vivchaemo-angliysku-lapbook-learn-english-26546.html>
- Нововселова, И. В. *Лэпбук как продукт проектной деятельности*. Взято из <http://iyazyki.prosv.ru/2019/07/%d0%bb%d1%8d%d0%bf%d0%b1%d1%83%d0%ba-%d0%ba%d0%b0%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b4%d1%83%d0%ba%d1%82-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b5%d0%ba%d1%82%d0%bd%d0%be%d0%b9-%d0%b4%d0%b5%d1%8f%d1%82%d0%b5%d0%bb%d1%8c/#more-31278>
- Одарюк, И. В., Котляренко, Ю. Ю. *Использование lapbook-технологии в организации академического и профессионального взаимодействия с обучающимися технического вуза на иностранном языке*. Взято из https://www.researchgate.net/publication/343476095_The_use_of_Lapbook-technology_in_the_organization_of_academic_and_professional_interaction_with_students_of_a_technical_university_in_a_foreign_language
- Федулкина, А. Г. *Интерактивные технологии обучения устной речи как способ формирования коммуникативной компетенции на уроках иностранного языка*. Взято из <http://iyazyki.prosv.ru/2021/07/%d0%b8%d0%bd%d1%82%d0%b5%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%8b%d0%b5-%d1%82%d0%b5%d1%85%d0%bd% d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d0%b8%d0%b8-%d0%be%d0%b1%d1%83%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%b8%d1%8f-%d1%83/>
- Шеменёва, А. В. *Инновационные технологии Lapbook, Mind maps и проектно-исследовательская технология на уроках английского языка*. Взято из <http://iyazyki.prosv.ru/2019/10/innovacionnye-technologie-na-urokah-angliyskogo/#more-32590>
- Amazing World Around Us. Робота з лепбуком з англійською мови. 4-й клас. Retrieved from <http://www.osvitaua.com/shop/elessons/epog/epog-2020-019-004/>
- Lapbook for world language. Retrieved from <https://www.pinterest.com/delorestips/lapbook-for-world-language/>
- Mastellotto, L. *Using Lapbooks in Teaching English to Young Learners for CLIL and Other Contexts TESOL Italy Symposium – TEYL in Multilingual and Multicultural Contexts*. Retrieved from https://www.academia.edu/37627047/Using_Lapbooks_in_Teaching_English_to_Young_Learners_for_CLIL_and_Other_Contexts_TESOL_Italy_Symposium_TEYL_in_Multilingual_and_Multicultural_Contexts
- Moreno, Jiménez P. *Lapbooks: libros interactivo* 6 junio, 2019. Modo de acceso <http://revistaventanaabierta.es/lapbooks-libros-interactivos/>
- Vejmilková, M. *The Usage of Lapbook in Teaching English to Very Young and Young Learners* Bachelor Thesis Brno 2018 129 p. retrieved from https://is.muni.cz/th/v6qr6/Bakalarska_prace_-_Monika_Vejmelkova_-_447388_-_pdf.pdf
- Scott, Y. *El Lapbook como recurso motivador para desarrollar la autorregulación en el área de Lengua Inglesa en 4º curso de Educación Primaria*. Access mode <https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/6812/SCOTT%20YOLANDA%20ISABAEI.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

REFERENCES

- Bocharova, A. S., Volobueva, M. N. *Lepbuk kak sredstvo dostyazheniya rezul'tata*. Vzjato iz <http://iyazyki.prosv.ru/2020/06/> <http://www.osvitaua.com/shop/elessons/epog/epog-2020-019-004/lapbook-as-a-mean-of-achieving-results/#more-34913>
- Heraskevych, N. V., Byrhulyeva, D. A. *Yspol'zovanye tekhnolohyy lapbook na zaniatyakh po ynostrannomu iazyku v systeme vyssheho ynoiazychnoho obrazovaniya*. Vzjato iz http://domhorsk.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/spp/2019/4/pedagogics/geraskevich-birgulieva.pdf
- Doroshkevych, T. S. *Metod “lepbuka” v praktyke prepodavaniya anghlyjskoho iazyka*. Vzjato iz <https://conf.grsu.by/alternant2020/doroshkevich-t-s-metod-lepbuka-v-praktike-prepodavaniya-anglijskogo-yazyka/>

- Metodychni rekomendatsii schodo vykladannia inozemnykh mov u 2019-2020 navchal'nomu rotsi.*
Vzjato z <https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-inozemnykh-mov-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi/>
- Meťolkina, M. M. (2002). Konstruiuvannia z paperu v navchal'no-vykhovnomu protsesi z anhlijs'koi movy v I klasi. *Ridnashkola*, 8-9, 38-40.
- Mini-lepbuk "Learn English"*. Vzjato z <https://www.ranok.com.ua/ru/info-nush-mini-lepbuk-vivchaemo-angliysku-lapbook-learn-english-26546.html>
- Novovselova, Y. V. *Lepbuk kak produkt proektnoj deiatel'nosti*. Vzjato iz <http://iyazyki.prosv.ru/2019/07/%d0%bb%d1%8d%d0%bf%d0%b1%d1%83%d0%ba-%d0%ba%d0%b0%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b4%d1%83%d0%ba%d1%82-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b5%d0%ba%d1%82%d0%bd%d0%be%d0%b9-%d0%b4%d0%b5%d1%8f%d1%82%d0%b5%d0%bb%d1%8c/#more-31278>
- Odariuk, Y. V., Kotliarenko, Yu. Yu. *Yspol'zovanye lapbook-tekhnologyy v orhanyzatsyy akademicheskoho y professional'noho vzaymodejstvyya s obuchaiuschymysia tekhnicheskoho vuza na ynostrannom iazyke*. Vzjato iz https://www.researchgate.net/publication/343476095_The_use_of_Lapbook-technology_in_the_organization_of_academic_and_professional_interaction_with_students_of_a_technical_university_in_a_foreign_language
- Fedulkyina, A. H. *Ynteraktyvnye tekhnologyy obuchenya ustnoj rechy kak sposob formyrovanyia kommunikativnoj kompetentsyy na urokakh ynostrannoho iazyka*. Vzjato iz <http://iyazyki.prosv.ru/2021/07/%d0%b8%d0%bd%d1%82%d0%b5%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%8b%d0%b5-%d1%82%d0%b5%d1%85%d0%bd%d0%be%d0%bb% d0%be% d0%b3% d0%b8%d0%b8-%d0%be%d0%b1%d1%83%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%b8%d1%8f-%d1%83/>
- Shemeniova, A. V. *Ynnovatsyonnye tekhnologyy Lapbook, Mind maps y proektno-yssledovatel'skaia tekhnologyya na urokakh anhlyjskoho iazyka*. Vzjato iz <http://iyazyki.prosv.ru/2019/10/innovatsionnye-technologii-na-urokah-angliyskogo/#more-32590>
- Amazing World Around Us*. Robota z lepbukom z anhlijs'koimovy. 4-j klas. Vzjato z <http://www.osvitaua.com/shop/elessons/epog/epog-2020-019-004/>
- Lapbook for world language. Retrieved from <https://www.pinterest.com/delorestips/lapbook-for-world-language/>
- Mastellotto, L. *Using Lapbooks in Teaching English to Young Learners for CLIL and Other Contexts TESOL Italy Symposium – TEYL in Multilingual and Multicultural Contexts*. Retrieved from https://www.academia.edu/37627047/Using_Lapbooks_in_Teaching_English_to_Young_Learners_for_CLIL_and_Other_Contexts_TESOL_Italy_Symposium_TEYL_in_Multilingual_and_Multicultural_Contexts
- Moreno, Jiménez P. *Lapbooks: libros interactivo* 6 junio, 2019. Modo de acceso <http://revistaventanaabierta.es/lapbooks-libros-interactivos/>
- Vejmilková, M. *The Usage of Lapbook in Teaching English to Very Young and Young Learners* Bachelor Thesis Brno 2018 129 p. retrieved from https://is.muni.cz/th/v6qr6/Bakalarska_prace_-_Monika_Vejmelkova_-_447388_-_pdf.pdf
- Scott, Y. *El Lapbook como recurso motivador para desarrollar la autorregulación en el área de Lengua Inglesa en 4º curso de Educación Primaria*. Access mode <https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/6812/SCOTT%20YOLANDA%20ISABAEI.pdf?sequence=1&isAllowed=y>